

kého vzdělání, což je dnes často pojednávané téma v řadě zemí. Současně se však zabývá i dopady tohoto procesu na soudní rozhodování, kde oceňuje to, že Ústavní soud klade důraz ne na reprodukci spisu, nýbrž na právního zhodnocení případu a využívá přitom i jiných normativních systémů. Z jiného pohledu se k této otázce vrací L. Tichý v příspěvku o evropském právu jako autonomním právním systému a jeho výuce. Osobnost internacionalisty A. Hobzy nám přibližuje M. Potočný.

Oblast teorie a filosofie práva je zastoupena příspěvkem J. Boguszaka k nesmírně aktuální problematice hodnot, norem a právních principů, A. Gerlocha k záměrnosti a spontánnosti v působení práva a M. Slámy k postavení právní filosofie na Právnické fakultě UK. Národohospodářské obory jsou představeny v obsáhlém příspěvku E. Němečka o finanční vědě a jejich představitelích na Právnické fakultě UK a I. Tomaziče k výuce národního hospodářství.

Jak jsem uvedl na počátku, není posláním a ani ambicí této anotace, hodnotit jednotlivé příspěvky. Domnívám se však, že tento jubilejní sborník je důstojným připomenutím 650 let existence Právnické fakulty UK. Jednotlivé příspěvky svým instruktivním pohledem mohou pomoci k orientaci v historii i současnosti jednotlivých právních oborů a jsou tak zachycením současného stavu našeho práva a právní vědy, za jejichž úroveň jubilující fakulta výraznou měrou odpovídá a k jejichž zlepšení může díky svému vědeckému a pedagogickému potenciálu v budoucnosti opět přispět.

ANOTACE

PETER BLAHO, IVAN HARAMIA, MICHAELA ŽIDLICKÁ: ZÁKLADY ŘÍMSKÉHO PRÁVA.

BRATISLAVA, UNIVERZITA KOMENSKÉHO 1997. 483 S.

DALIBOR JANIŠ

Studium římského práva, které ještě nedávno stálo poněkud na okraji zájmu, se v poslední době opět prosazuje. Důkazem je několik nedávno vydaných učebnic a příruček věnovaných právě tomuto oboru. Jednou z nich je i předložená objemná publikace. Jak autoři sami uvádějí, jejich cílem nebylo napsat klasickou učebnici římského práva, ale příručku zaměřenou na historii a nejdůležitější instituty římského práva soukromého. Předložený učební text naopak vyžaduje předchozí podrobnější studium učebnice.

Práce je věnována v souladu se studijními požadavky pouze na římské právo soukromé, přičemž není syntézou celého římského soukromého práva, ale zaměřuje se na základní a důležité instituty, termíny a pojmy. Celá práce je bohatě a velmi přehledně rozčleněna na jednotlivé části, kapitoly a podkapitoly.

První část je věnována pojmu právo, struktuře a systému římského práva soukromého a jeho pramenům. Obsahuje dále nástin vývoje římského práva ve středověku, rozebrán je jeho vliv na národní práva jednotlivých států v novověku a pozornost je věnována také vědeckému zpracování římského práva od 11. až do 20. století.

Druhá, obsáhlejší část je rozčleněna podle základních okruhů soukromého práva tak, jak byly pojímány již v antickém Římě – právo týkající se osob (jejich právní postavení, rodinné a dědické právo), věcí (věcné a závazkové právo) a žalob (procesní právo).

V kapitole věnované osobnímu právu je rozebrána problematika subjektů římského práva, způsobilosti k právnímu jednání a dále instituty poručnictví a opatrovnictví. V následujících kapitolách navazuje výklad o rodinném právu, ve kterém se autoři zabývají příbuzenstvím, římskou rodinou a manželstvím, majetkovými právy v rodině a mezi manžely, a následně výklad o právu dědickém, seznamující čtenáře s jeho základními pojmy a právními pravidly, kterými se řídilo, tedy zejména pravidly testamentární a intestátní posloupnosti.

Nejvíce pozornosti a prostoru autoři ponechali výkladu o věcném a závazkovém právu, které mají nejen z pohledu historicko-právního, ale i z hlediska dnešního soukromého práva, zásadní význam. V kapitole o věcném právu je nejprve rozebrán pojem držby (*possessio*) a dále věcná práva k vlastní věci (*iura in re propria*), zde je ústředním pojmem vlastnictví (*dominium*), a věcná práva k věci cizí (*iura in re aliena*). Výklad o závazkovém právu, ač to plně neodpovídá původnímu antickému pojetí, byl rozdělen na část všeobecnou, věnovanou základním pojmům, vzniku, subjektům, obsahu a zániku závazků, a část zvláštní o jednotlivých druzích závazků z hlediska jejich vzniku – závazky ze smlouvy a závazky z deliktu, a dále tzv. kvazikontrakty a kvazidelikty.

V závěrečné kapitole autoři objasňují nejprve základní pojmy a principy římského civilního procesu a následně rozdělení žalob a jednotlivých druhů civilního procesu, tj. legisakční, formulový a kogniční.

Jak již bylo řečeno, text příručky je přehledně rozčleněn, jednotlivé pojmy a instituty jsou stručně vysvětleny jednoduchým, srozumitelným jazykem, často vhodně pomocí různých tabulek a grafických znázornění. Jednotlivé termíny a pojmy jsou důsledně uváděny i v původní latinské podobě, stejně jako množství delších citací z jednotlivých pramenů. Ke každé kapitole jsou připojeny seznamy literatury a to jak domácí (české a slovenské), tak samozřejmě především zahraniční, obsahující základní tituly ke zvolenému tématu.

Příručka o základech římského práva se nepochybně stane vyhledávaným titulem nejen pro studium římského práva z hlediska právněhistorického, ale i pro usnadnění pochopení jednotlivých pojmů, termínů a principů, které jsou obsaženy i v moderním platném právu.

INFORMACE O TITULECH Z EDIČNÍHO PLÁNU PrF MU BRNO

Z edičního plánu Právnické fakulty MU pro rok 1998 byly v období července–září vydány tituly:

1. redakce: Lamparter, M.: Církev a stát (Sborník příspěvků z 3. ročníku konference)
sborník, první vydání 1998, 52 str., 55 Kč
2. Rozehnalová, N., Týč, V.: Evropské mezinárodní právo soukromé
monografie, první vydání 1998, 347 str., 248 Kč
3. Píchová, I.: K některým aktuálním problémům vzniku pracovního poměru v teorii a praxi
monografie, první vydání 1998, 217 str., 259 Kč
4. Pekárek, M., Průchová, I.: Praktikum z pozemkového práva
učebnice, první vydání 1998, 63 str., 56 Kč
5. Židlická, M., Schelle, K.: Právní dějiny I. Starověk
učebnice, první vydání 1998, 274 str., 273 Kč
6. redakce: Rozehnalová, N.: Právnická fakulta MU v Brně 1998/99 (Seznam přednášek)
první vydání 1998, 179 str., 60 Kč
7. Večeřa, M., Urbanová, M.: Sociologie práva v textech
učebnice, první vydání 1998, 155 str., 125 Kč
8. Marek, K.: Smluvní typy druhé hlavy třetí části obchodního zákoníku
monografie, dotisk druhého, doplněného vydání 1998, 344 str., 350 Kč
9. Pokorná, J.: Subjekty obchodního práva
monografie, dotisk prvního vydání 1998, 380 str., 316 Kč
10. Machalová, T.: Úvod do právní filozofie (Základní pojmy) I. díl
učebnice, první vydání 1998, 164 str., 155 Kč